

INDRE ØSTFOLD KOMMUNE 2020

- på kornet

Regionrådsmøte
12. november 2021

Fortene.no

Oppdragsbeskrivelse

Kommunestyrevedtak, 16. juni 2020 (Sak 058/20 - 20/22842 - Radikalisering, ekstremisme og holocaust)

1. Indre Østfold kommune utvikler Høytorp fort og Trøgstad fort til sentere der elevene i Indre Østfold kommune skal jobbe med temaene radikalisering, ekstremisme, rasisme og hatefulle ytringer. Det forutsettes at opplegget tas inn i en samlet og helhetlig plan for framtidig utvikling og drift av Høytorp og Trøgstad fort, og at saken legges fram til endelig politisk behandling i en slik plansammenheng.
2. Det søkes om midler fra fylkeskommunen og departementene til å utvikle et kompetansesenter som kan sikre et godt undervisningsopplegg for elevene. Senteret skal også gi gode besøksopplevelser for innbyggere og tilreisende.
3. Indre Østfold kommune inngår dialog med fylkeskommunen, NAV og private aktører for å etablere et arbeidstreningsprosjekt i oppbygningen av senteret (kilde: Vikersundmodellen/hoppbakke prosjektet).
4. Det utarbeides en prosjektplan for et Grenselosenter i Indre Østfold. Til dette prosjektet søkes det om midler fra Viken fylkeskommune og Stortinget. Søknad må sendes før 01. september 2020.

En historie å fortelle

«Vi ønsker å bruke fortene våre i en annen kontekst enn å kun fremvise militært materiell og bygde forsvarsverk»

- Freden og grunnloven ble sikret på Spydeberg prestegård i 1814
- Unionsoppløsningen 1905 ble gjennomført ved diplomati og demokratiske prosesser. Fossumstrøgets befestninger (1912-18) var rettet mot svenskene, men ble aldri brukt mot nabolandet
- Under den 2. verdenskrig ble fortene overtatt av tyskerne. Langs flyktningerutene, som lå like ved, fant flere tusen mennesker veien til friheten i Sverige i løpet av krigen
- Forsvarsverkene i Indre Østfold skal igjen rustes opp for å verne om de verdier som betyr mest for oss. Denne gangen som kompetansesentre og arenaer for opplevelser og opplæring

Nåtidens utfordringer

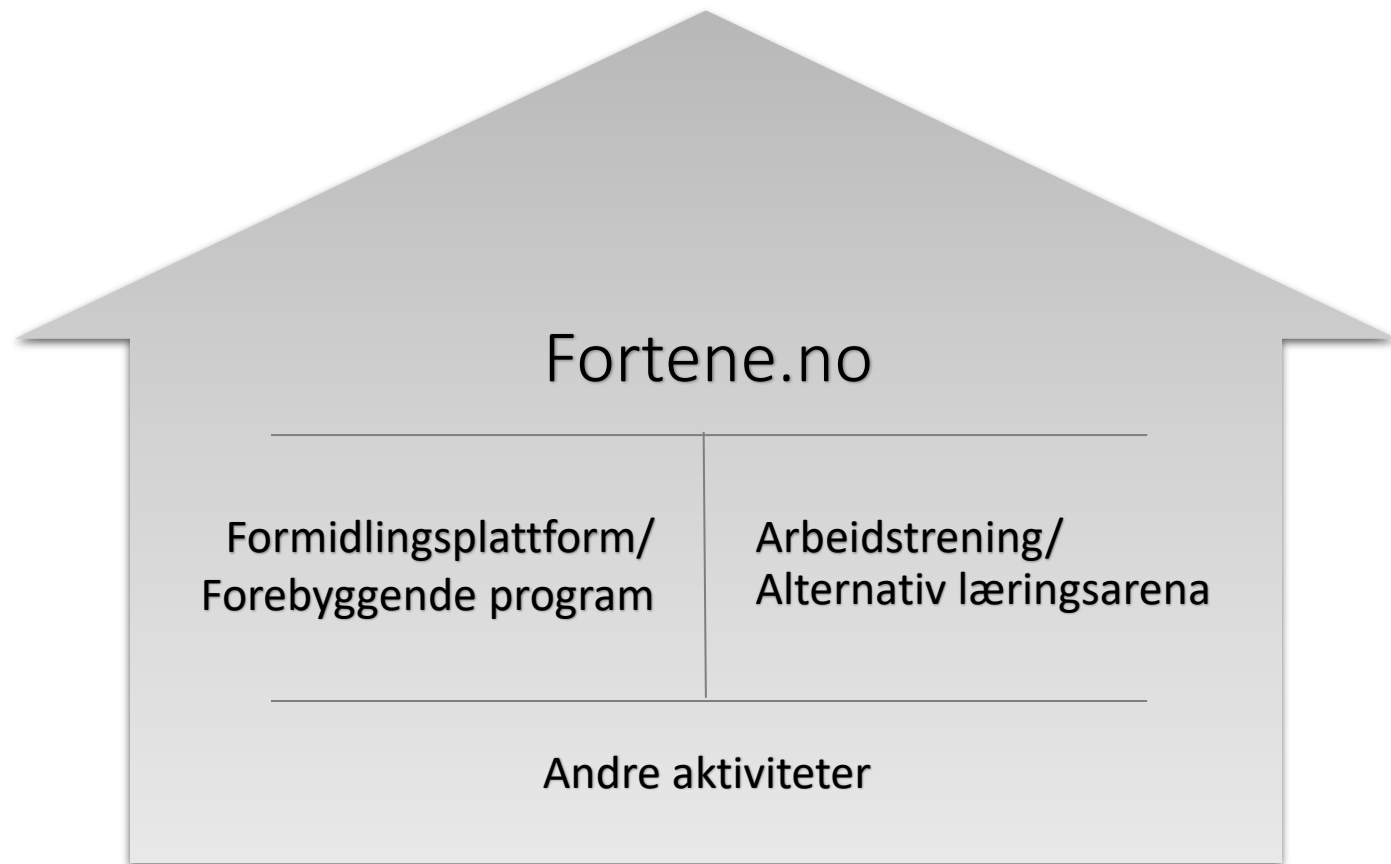
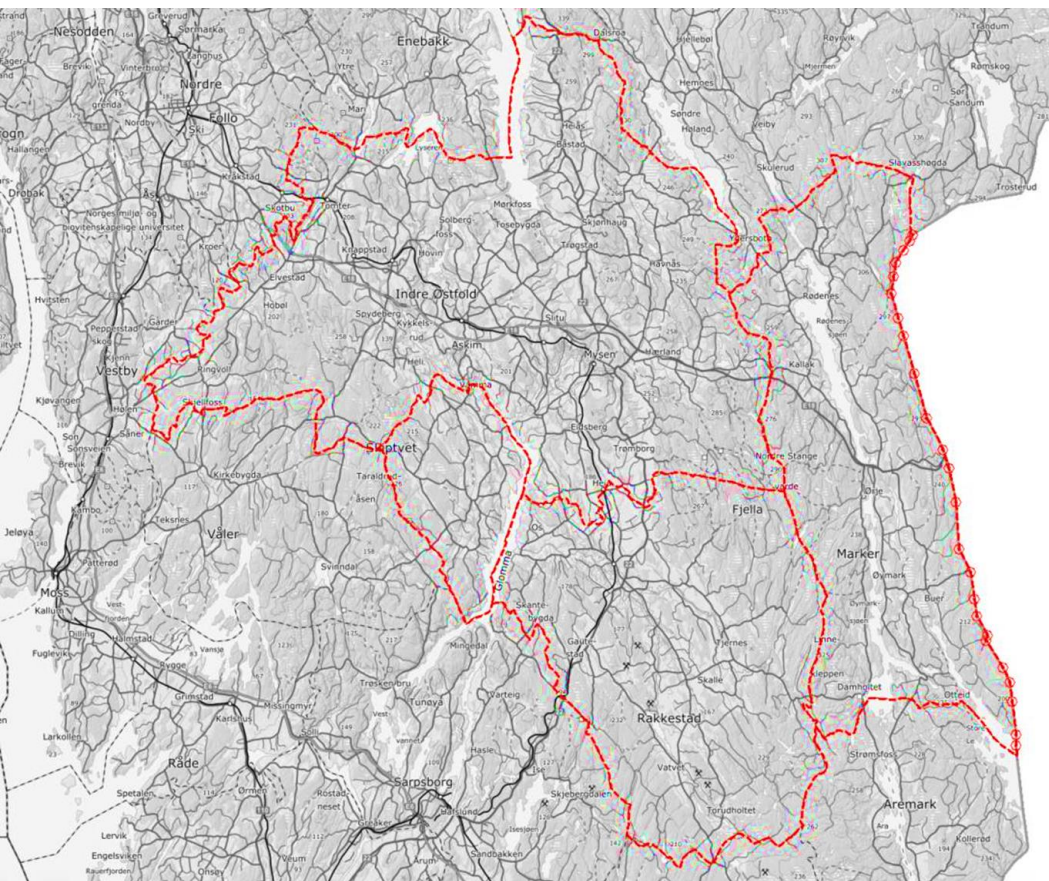
- I Indre Østfold, Marker, Rakkestad og Skiptvet kommuner er det mange som opplever utenforskap og levekårsutfordringer
- Kommunene har en høy, og økende andel barn som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt. Barn med innvandrerbakgrunn er sterkt overrepresentert i lavinntektsgruppen
- Utenforskap er ofte en konsekvens av fattigdom og dårlige levekår. Ungdom som opplever levekårsutfordringer mangler i større grad fortrolige venner enn andre, og er også mer utsatt for mobbing
- Kommunene har et lavere utdanningsnivå og høyere frafall enn resten av fylket og landet

Andel (26-66 år) som ikke er under utdanning eller i arbeid

	2006	2019
Hele landet	20	21
Indre Østfold	22	25
Marker	23	27
Rakkestad	22	25
Skiptvet	20	23

Konsept

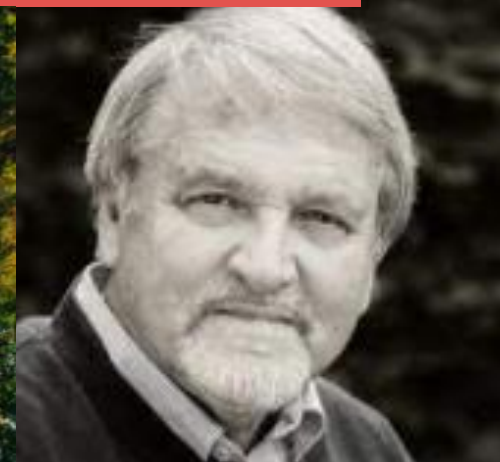

Kompetansesentre

JØDISK MUSEUM OSLO

dembra *Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme*

HVA BETYR «ALDRI MER» 22. JULI FOR DEG : 10 ÅR ETTER :

To fort, hver sin profil

Høytorp fort – *Fra opprustning og fiendebilde, til fredelig sameksistens*

- Kamp, union og fred med svenskene, og etablering av demokratiet
- Trusler mot demokratiet: utenforskap, radikalisering, ekstremisme, rasisme og hatefulle ytringer

Høytorp fort vil bli base for et demokratisenter.

Trøgstad fort – *Flukt fra et totalitært system og forfølgelse, til frihet*

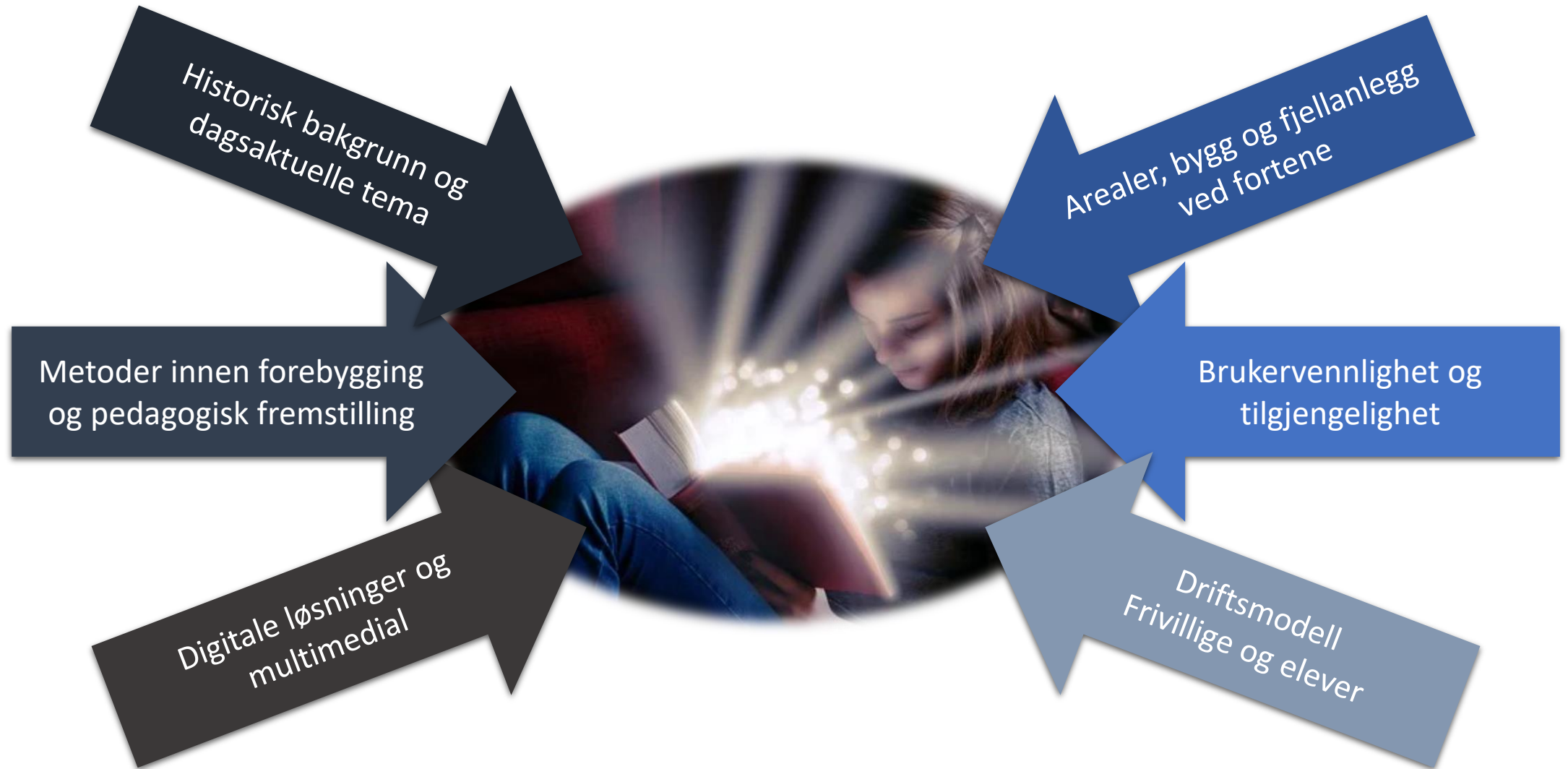
- 2. verdenskrig og jødeforfølgelse. Flyktningeruter
- Mennesker på flukt i dag. Flyktningeleirer

Trøgstad fort vil bli base for et flyktningerutesenter.

Østre Strandbatteri
Kammandørene ble bygd i 1877 som forsikringsbatterier i 1877 og senere ombygget til stridsbatterier i 1911 og 1919. Batteriet er bygd av tre og har en areal på 1200 m². Batteriet er bygget på en holme i Østfjorden og er et av de best bevarte stridsbatteriene i Norge. Batteriet ble oppgitt i 1972 og er nå et museum og et populært turistmål. Batteriet er et av de best bevarte stridsbatteriene i Norge.

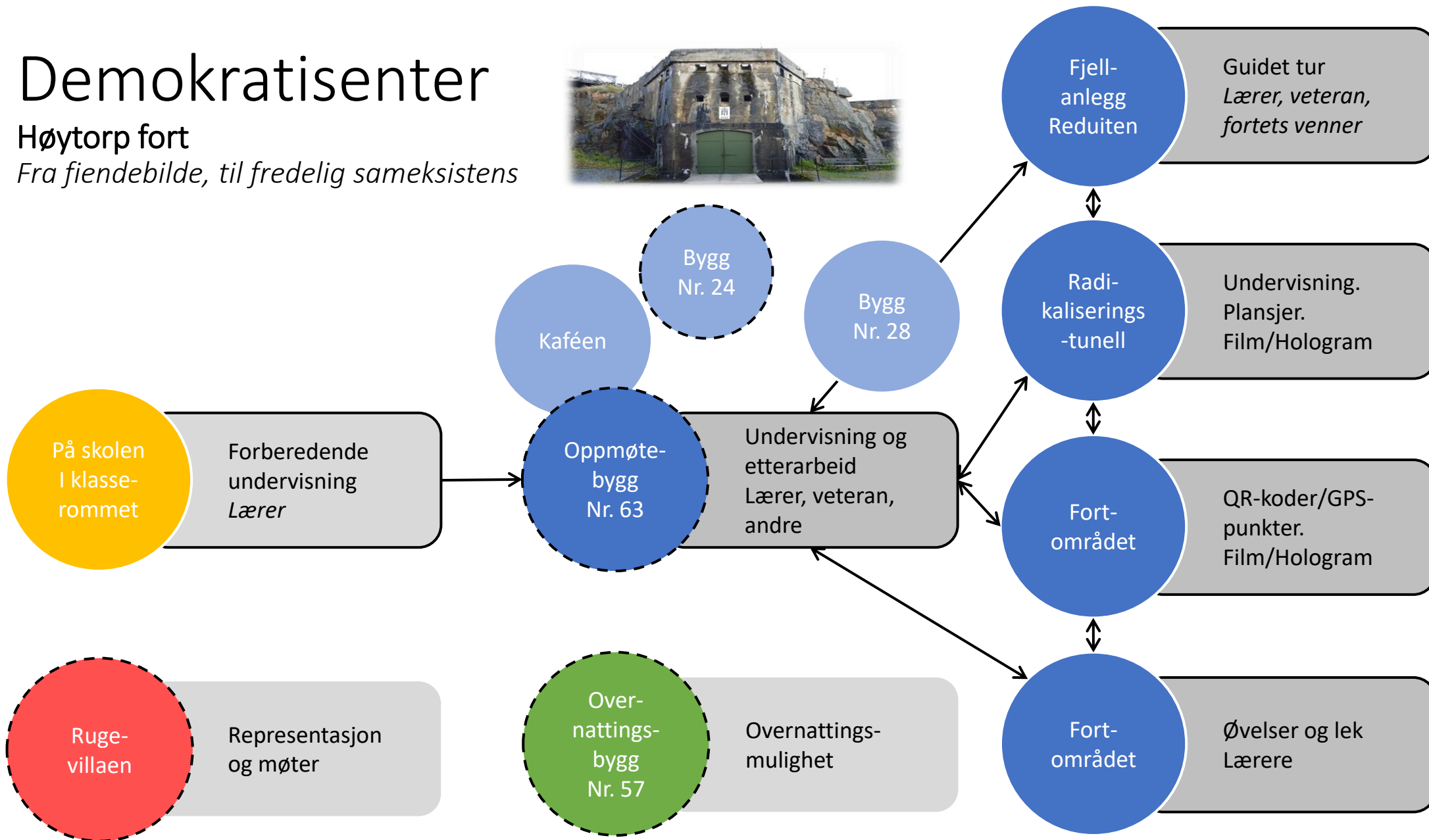
Formidlingsplattform

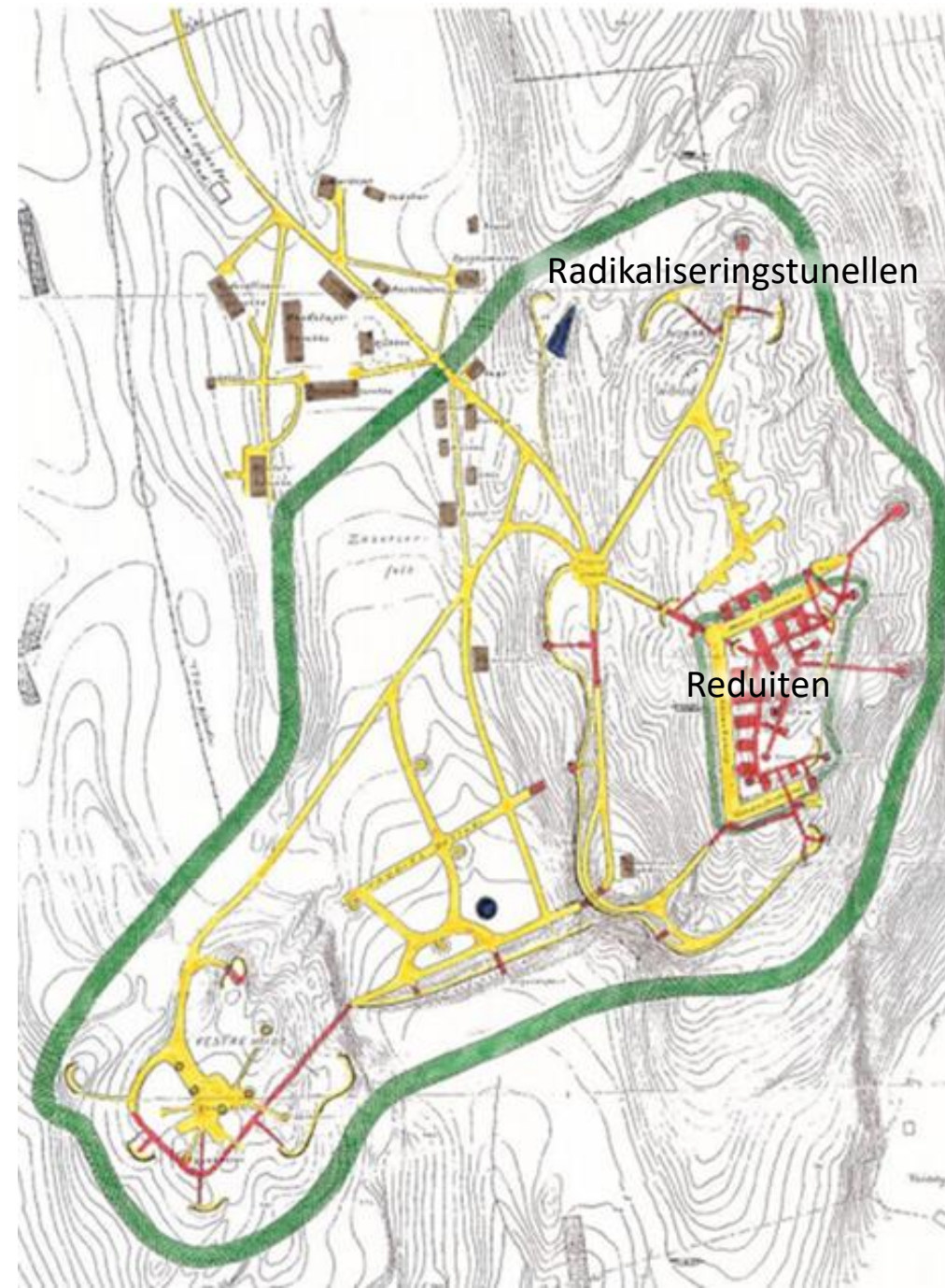
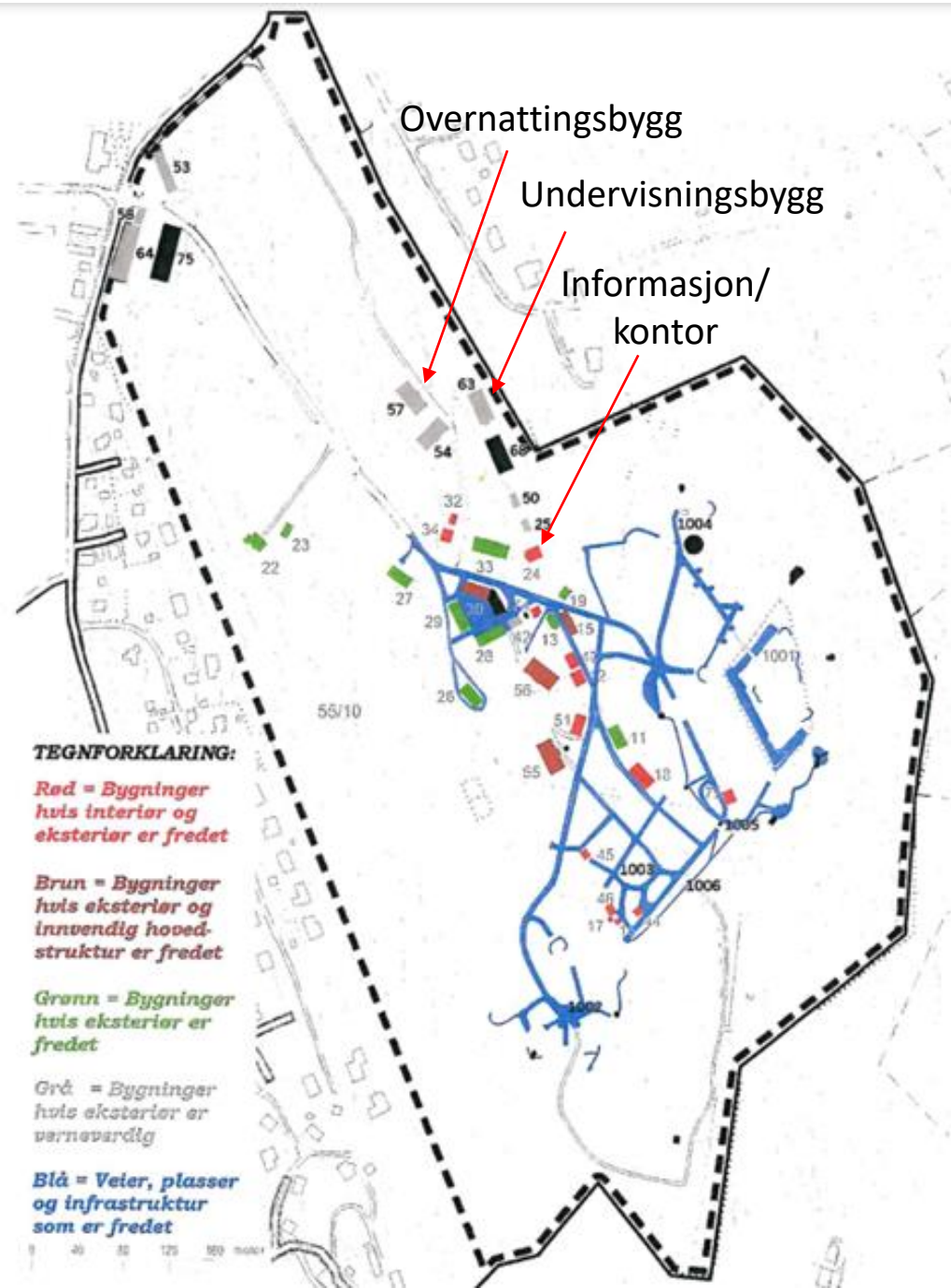

Demokratisenter

Høytorp fort

Fra fiendebilde, til fredelig sameksistens

Høytorp fort

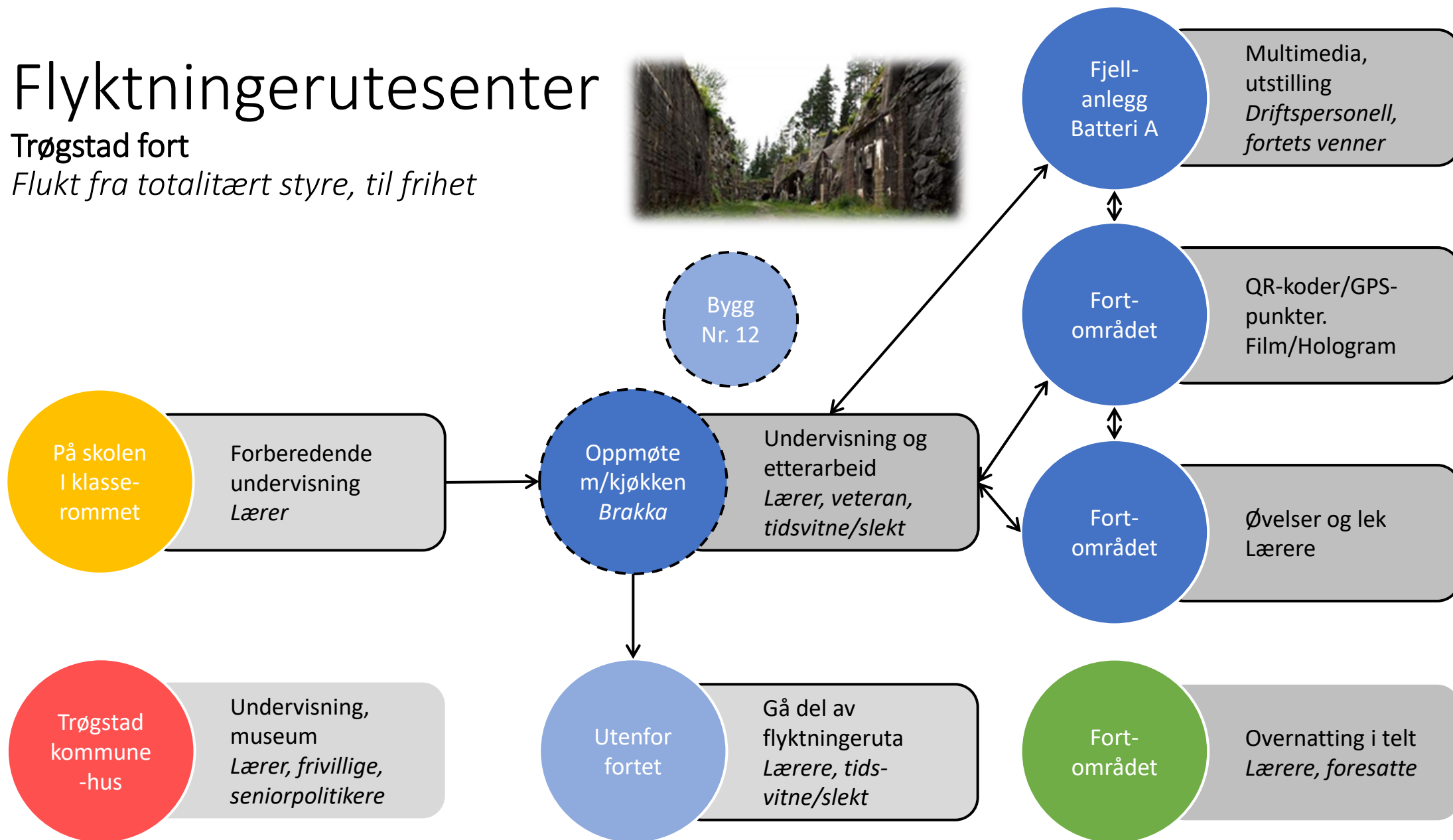
- Bygg nr. 63. Undervisning og seminarer. Sovesal?
- Bygg nr. 57. Overnatting

Flyktingerutesenter

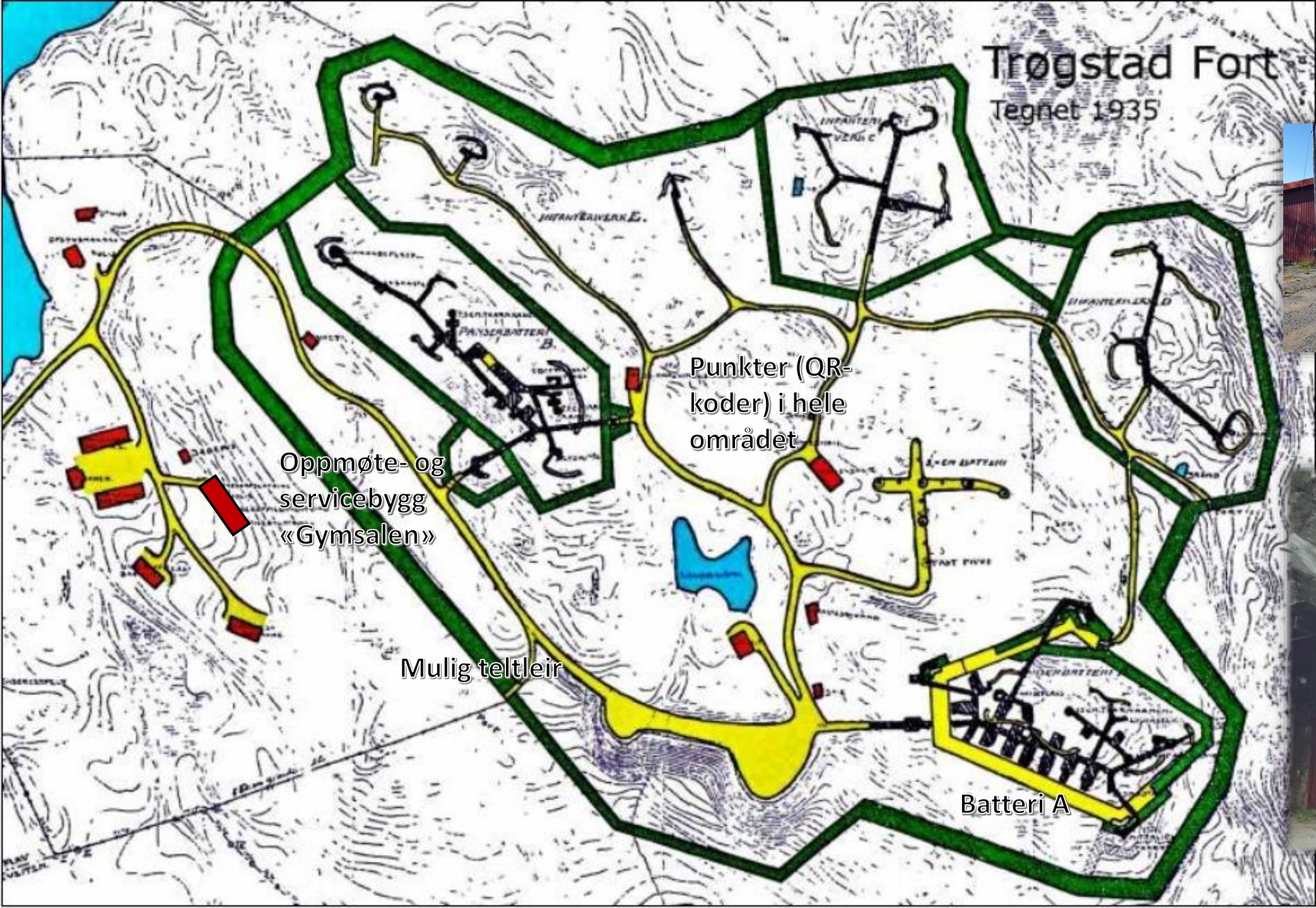
Trøgstad fort

Flukt fra totalitært styre, til frihet

Trøgstad Fort

Tegnet 1935

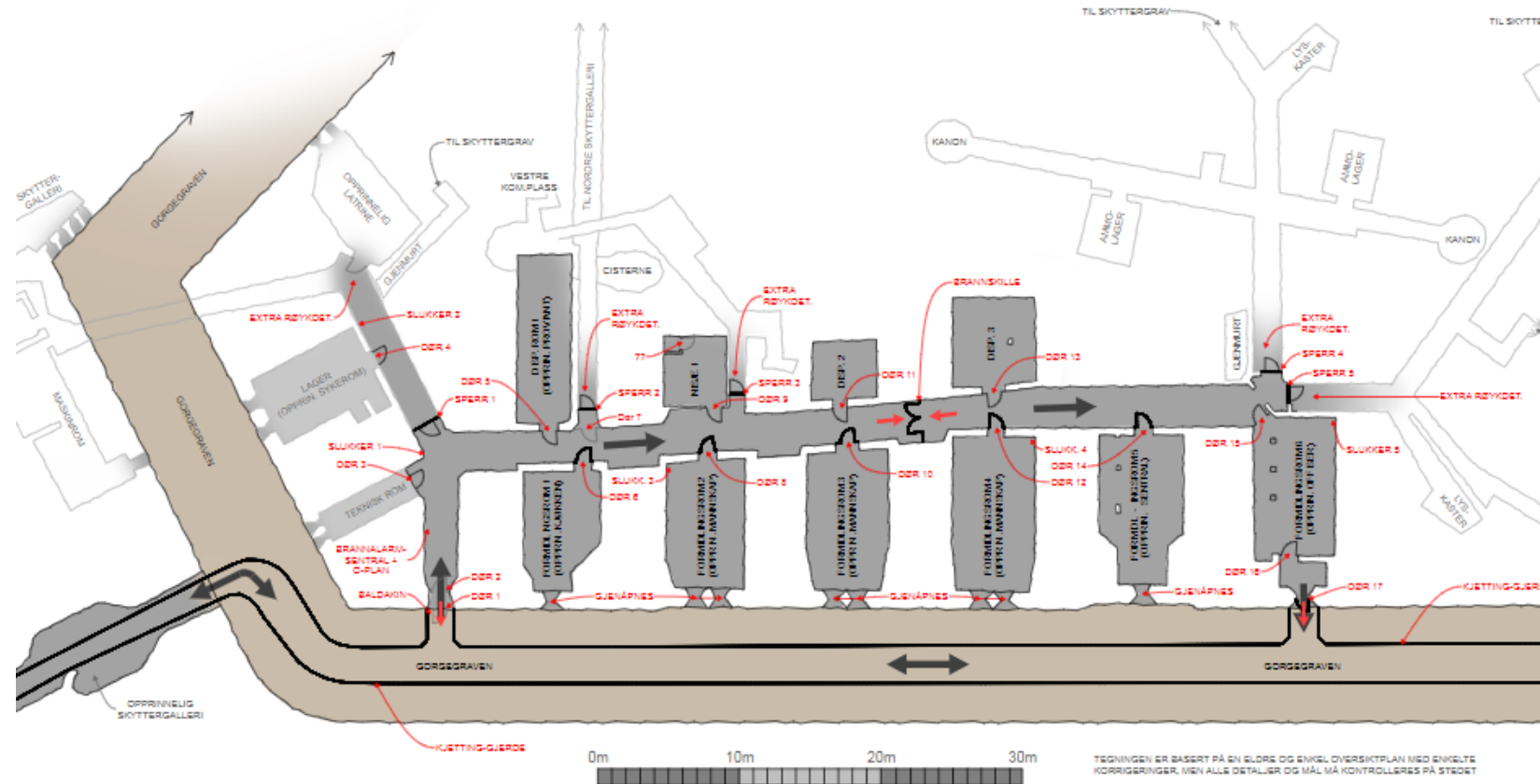

Trøgstad Fort

Batteri A

- Undervisningsløp inne i fjellanlegget
- Digitale effekter

Samarbeid
om
flyktninge-
ruter

Veien til frihet

- Rundt 50.000 mennesker flyktet fra det tyskokkuperte Norge til Sverige i løpet av krigen
- 96 flyktninger døde i flyktningetrafikken
- 52 ble arrestert under flukt, døde eller ble henrettet i fangenskap, 13 ble skutt under flukt, 31 omkom underveis
- til sammen 29 losere omkom; fem falt i tjeneste, åtte ble henrettet, mens 16 døde i fangenskap
- I tillegg døde i alt 55 hjelpere.
- det samlede tapet var på 180 personer.

Hva vil vi?

- gi barn og unge kunnskap om historie og mellommenneskelige verdier
- ta vare på de mange historiene/fortellingene
- finne ut om denne delen av historia kan forklare likheter og ulikheter mellom Norge og Sverige
- skape næringsvirksomhet knyttet til opplevelsesaktiviteter
- gi bedre folkehelse ved at flyktningeruter merkes og benyttes
- gi mulighet for kulturelle opplevelser ved formidling av historier
- et fint prosjekt for å «ta opp tråden igjen» etter Koronapandemien

MAJA LUNDE OVER GRENSEN

Boka bak
filmen

GYLDENDAL

Forstudie

- kartlegge forutsetninger i forhold til innhold, eierskap, deltakelse og geografisk område i et eventuelt hovedprosjekt
- fokus på hva historien kan lære oss og hvordan dette kan formidles og benyttes som utgangspunkt for verdiskaping
- vurdering av samordnet informasjon og formidling i grenseområdet

Utgangspunkt

Eierskap

Marker kommune

Årjängs kommune

Finansiering

Interreg – viktig å vektlegge samarbeidet over grensen!

Ikke gjennomført – ny søknadsfrist 1. desember

Place d'Armes

Ekseris- og oppstillingsplass for troppene. Klavarende form ble gitt ved pallaseringarbeidene fra 1711. Pallasadene ble senere erstattet med steinmur som bryttsvøm, forsterket med støttestreber. Det halvmonneformede kanonbatteri kalles Lynetten. Vålløyningen Corps de Garde ble oppført i 1840, etter tegninger av S.K. Gortzen. Tidligere lå det fire skartroppslager på plassen som var lagret for artilleriet. Disse ble fjernet etter 1931 da Tøyhuset sto ferdig. Place d'Armes brukes i dag til en rekke kulturelle arrangementer.

Place d'Armes
QR code
Additional information and contact details

Place d'Armes

Draft and setting up area for the garrison. Present shape was determined in 1711 when a palisade construction was erected. This was later replaced by a granite parapet wall, and reinforced with buttresses. The gun battery is called Lynetten (half moon shaped). The guardhouse (Corps de Garde) was built in 1840. Before 1830 four warehouse buildings for the Artillery were located here. They were removed after completion of the new ordnance depot outside the fortress in 1831. Today Place d'Armes is used for a variety of cultural arrangements.

Arbeidstrening/ Alternativ læringsarena

A. Renovering av bygg og fjellanlegg, som praksisplass for bygg og anlegg, teknologi- og industrifag

B. Utvikling av formidlingsfunksjoner, som praksis for medier og kommunikasjon

C. Markedsføring og drift av ulike aktiviteter og funksjoner, som praksisplass for salg, service og reiseliv og restaurant- og matfag

D. Alternative steder til klasseromsundervisningen (gjelder både videregående og ungdomsskole-elever)

Three men are standing outdoors in front of a large dam structure. The man on the left is wearing a dark suit jacket over a light blue shirt and has his hands clasped. The man in the center is wearing a white polo shirt and light-colored trousers. The man on the right is wearing a dark sweater over a white shirt and dark trousers, with his hands on his hips. The background shows a large concrete dam with a curved spillway, a paved walkway, and some greenery.

Vikersundprosjektet

https://www.dropbox.com/s/u2jnpfjupeq2gpb/Skoleprosjekt_2020_final.mp4?dl=0

Modell etter Vikersundprosjektet

Etablert etter et initiativ fra hjørnesteinsbedriften Hæhre og tidligere ordfører i Modum, sammen med ordfører i Buskerud fylkeskommune

Retter seg mot unge i alderen 15 – 23 år, som faller utenfor/står i fare for å falle utenfor utdanningsløp og arbeidsliv.

Oppstart 2015. I år deltar 18 kandidater i ordningen

Læreplasser for maskinførere, anleggsgartnere, tømrere (tre/betong). Plassene er i utgangspunktet ikke søkbare

Elevene/kandidatene er 1-3 år i ordningen, og går ut som lærekandidater med 3-4 år foran seg med oppfølging i bedrift før kompetansebevis/fagbrev

Samarbeid mellom offentlige og private aktører

Kostnadsdeling 50/50 (Årets budsjett er på om lag 8 MNOK)
Styringsgruppe hvor alle sentrale aktører er representert
Prosjektledelsen ligger hos lokal VGS

Aktør	Funksjon	Kommentar
Stiftelsen Vikersund Hoppcenter	Bestiller oppdrag fra prosjektet. Betaler for materialer og tar særskilte kostnader.	
Næringsbedrifter som tar imot lærlinger/ lærekandidater	Betaler lønn til og/eller leier ut anleggsledere og instruktører til prosjektet. Bidrar med utstyr, maskiner, drivstoff. HMS-kurs	Hæhre er største bedrift som betaler mest (årlig tilsv. 2-2,5 MNOK) og tar imot flest lærekandidater Leverandører bidrar også med utstyr og maskiner.
Næringsbedrifter som sponsorer	Sponser f.eks. lunsj og gir gode avtaler på arbeidsklær.	Kiwi. Tess.
Fylkeskommunen (Viken)	Politisk og administrativ forankring Økonomisk støtte	Seksjonsleder kompetanse, fag- og yrkesopplæringen leder styringsgruppen Har ett styremedlem i stiftelsen
VGS (Buskerud VGS, avd. Rosthaug)	Prosjektledelse Oppfølging av den enkelte elev/kandidat mht. utdanningsløpet Oppfølging av instruktører	Bindeledd mellom alle aktørene. Hver aktør har en operativ kontaktperson PPT/OT er en viktig samarbeidsaktør
UngInvest	Særskilt oppfølging av unge som faller ut av opplæringsprogrammet, herunder økonomisk bistand	UngInvest er en avdeling i fylkeskommunen
NAV (Midt-Buskerud)	Særskilt oppfølging av de eldste kandidatene, vedrørende praktiske og økonomiske problemstillingene	Deltar i å vurdere hvem som kan være aktuelle for prosjektet, blant de eldste Årlig tilskudd 200 000,-
Kommunen (Modum)	Tidlig rekruttering Økonomisk støtte	Tett samarbeid med ungdomsskolene (rektorene) og PPT Har ett styremedlem i stiftelsen.

Innledende arbeid i Indre Østfold

- Dialog med videregående skole
 - Aktuelle linjer og elevgruppe
 - Ansettelse av prosjektleder
- Initiativ overfor næringslivet
 - Sentrale bedrifter innen bygg og anlegg
 - Næringslivsfrokost 2. desember
- Kontakt med NAV

Fortene som alternativ læringsarena

Forutsetninger

- Nærheten til fortene
- Bruker arenaen allerede i dag
- Viktig at det blir en arena for alle, ikke en arena for «de»
- Spennende ramme for undervisning i historie, realfag, mur/betong, tømrere, media/IT, helse, reiseliv, mat, teknologifag. Kun fantasien setter grenser

Tverrfaglighet

- Historie/IT/Media/reiseliv/foto
- Tømrere/murere/interiør/eksponeringsdesign
- Kroppsøving/helse/historie/VHR-briller/film
- Bygge sene, kulisser, teater/musikk, vandreteater/historie, kostymer, frisør, film, språk

Arena for alternativ opplæring

- Små grupper/større oppdrag (vedhogst, rydding, utearealer, bikuber)
- Arbeidstrening, sosial trening
- Læreplasser, lære kandidatplasser, praksisplasser for fagene
- Viktig med en kontaktperson/prosjektleder som holder i trådene både mot skolene og lokalt næringsliv
- Søke om godkjenning som lærebedrift for enkeltfag
- Lokalt næringsliv/fagkompetansen må delta og være med å styre prosjektene sammen med lærere, assistenter og elevene

Prosjektleder, Arbeidstrening

- Prosjektlederen skal ha ansvar for både bygge opp og drive alternative opplæringsarenaer på fortene. Opplæringen og arbeidstreningen skal gi elever fra ungdomsskole og videregående skole en mulighet til å nå frem til kompetanse- eller fagbrev.
- Arbeidet som utføres på de alternative læringsarenaene skal i første rekke bidra til å renovere bygg og fjellanlegg, slik at fortene blir tilrettelagt for formidling og aktiviteter. Arbeidstreningen vil også kunne omfatte oppbygging og drift av formidlingsfunksjoner (lyd og bilde) og andre aktiviteter som skapes på fortene.
- Prosjektlederen skal innlede sitt arbeid med å etablere tett kontakt med alle sentrale aktører som inngår eller skal bidra i prosjektet. I begynnelsen skal det rettes oppmerksomhet mot å
 - Legge en plan for utdanningsløpet og fastsette kriterier for inntak og innhold i opplæringen
 - Sikre deltakelse og bidrag fra næringslivet, og finne en struktur på samarbeidet
 - Forberede renoveringsprosjekter og andre arbeidsoppgaver som skal inngå i opplæringen

Milepæler og økonomi, Fortene.no

År	Måned	Milepæl
2021	Desember	Næringslivsfrokost med mobilisering av næringslivet
2022	Februar/mars	Prosjektleder, forprosjekt arbeidstrening
	Desember	Beslutninger, arbeidstrening prosjektet
2023	Juni	Formidlingsplattformen, Høytorp
	August	Oppstart, arbeidstrening for elever
2025	Juni	Formidlingsplattformen, Trøgstad

- I perioden 2021 – 2025 er det foreslått at Indre Østfold kommune setter av 23,5 mill. til drift og investeringer
- Det vil samtidig jobbes for å få tildelinger via statsbudsjettet, fra andre offentlige samarbeidspartnere og fra ulike støtteordninger
- Det skal også arbeides aktivt opp mot mulige bidrag fra det private næringsliv

